

Eiropas
Komisija

AIZSARDZĪBAS
SŪTĪJUMU DIREKTĪVA

ROKASGRĀMATA MVU

#EUDefenceIndustry

Manuskripts pabeigts 2021. gada oktobrī.

1. izdevums.

Šis dokuments neatspoguļo Eiropas Komisijas oficiālo nostāju.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2021

© Eiropas Savienība, 2021

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politiku īsteno, pamatojoties uz Komisijas Lēmumu 2011/833/ES (2011. gada 12. decembris) par Komisijas dokumentu atkalizmantošanu (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.). Ja vien nav norādīts citādi, šo dokumentu atkalizmantojot atļauts ar *Creative Commons Attribution 4.0 International* (CC-BY 4.0) licenci (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tas nozīmē, ka ir atļauta atkalizmantošana ar pienācīgu atsaukšanos uz dokumentu un norādēm uz grozījumiem.

© Attēli: *Adobe Stock* - aizmugurējais vāks *M.S.I. Photography*

PDF

ISBN 978-92-76-43451-1

doi:10.2889/71427

HV-08-21-301-LV-N

Print

ISBN 978-92-76-43392-7

doi:10.2889/36802

HV-08-21-301-LV-C

#EUDefenceIndustry

SATURA RĀDĪTĀJS

PRIEKŠVārds	7
ROKASGRĀMATA — KAM UN KĀDĒL?	7
KAS IR IEKĻAUTS ROKASGRĀMATĀ?	8
1. IEPAZĪŠANĀS AR SŪTĪJUMU DIREKTĪVU	10
1.1. EIROPAS AIZSARDZĪBAS TIRGUS.....	10
1.2. SŪTĪJUMU DIREKTĪVAS GALVENIE PUNKTI	11
2. LICENCĒŠANAS SISTĒMA	12
2.1. ATBRĪVOJUMU UN LICENČU PĀRSKATS.....	12
2.2. VISPĀRĪGĀS SŪTĪJUMU LICENCES: PRAKTISKS PIEMĒRS.....	18
2.3. GLOBĀLĀS SŪTĪJUMU LICENCES. SŪTĪŠANAS PROCEDŪRA.....	20
3. SERTIFICĒŠANAS SISTĒMA	22
3.1. KAS IR SERTIFICĒŠANA UN KĀ TĀ NOTIEK?.....	22
3.2. KĀDĒL SERTIFICĒT SAVU UZŅĒMUMU?	24
3.3. SERTIFICĒŠANAS PROCESS PRAKSĒ.....	24
4. LIETDERĪGI RĪKI UN RESURSI.....	28
4.1. CERTIDER TĪMEKĻA VIETNE	28
4.2. ES TIESĪBU AKTI UN ATBILSTOŠIE POLITIKAS DOKUMENTI	28
4.3. VALSTU KOMPETENTO IESTĀŽU TĪMEKĻA VIETNES.....	28
PIELIKUMS	29

PRIEKŠVārds

ROKASGRĀMATA — KAM UN KĀDĒĻ?

Eiropas aizsardzības rūpniecībai ir būtiska loma Eiropas drošības un aizsardzības garantēšanā. Ar 108 miljardus eiro lielo apgrozījumu 2018. gadā tā ir arī svarīgs izaugsmes un darba nodrošinātājs.

Apmēram 2500 mazo un vidējo uzņēmumu (MVU), kas darbojas Eiropas aizsardzības sektorā, veido izšķirīgi svarīgu piegādes ķēžu daļu. MVU, kuri darbojas aizsardzības nozarē, ir galvenie inovācijas un izaugsmes virzītāji, kas spēj īstenot būtiskas pētniecības, tehnoloģiju un inovācijas darbības. MVU veido būtisku Eiropas aizsardzības rūpnieciskās un tehniskās bāzes daļu.

Tomēr Eiropas aizsardzības rūpniecība saskaras ar vairākām problēmām. Viena no tām ir Eiropas iekšējā aizsardzības aprīkojuma tirgus sadrumstalotība. Šī sadrumstalotība un atšķirīgās valstu pieejas ir radījušas daudz problēmu Eiropas aizsardzības rūpniecībai kopumā un jo īpaši MVU.

Šajā kontekstā [Direktīvas 2009/43/EK](#) (Aizsardzības sūtījumu direktīvas jeb Sūtījumu direktīvas) mērķis ir vienkāršot noteikumus par aizsardzības aprīkojuma sūtījumiem starp Eiropas valstīm¹, lai nodrošinātu iekšējā tirgus pareizu darbību un padarītu procedūras mazāk apgrūtināšas rūpniecībai, it īpaši MVU.

¹ Šajā rokasgrāmatā "Eiropas valsts" ir ikviena valsts, kurai piemēro Sūtījumu direktīvu, t. i., ikviena Eiropas Savienības dalībvalsts, kā arī Norvēģija un Islande (sk. 1.2. iedaļu par Sūtījumu direktīvas ģeogrāfisko darbības jomu).

Šīs rokasgrāmatas mērķis ir sniegt aizsardzības sektorā aktīviem MVU vienībām skaidrojumu par Sūtījumu direktīvu, kā arī lietderīgus padomus par tās maksimālu izmantošanu.

KAS IR IEKĻAUTS ROKASGRĀMATĀ?

1. NODAĻA

Šajā nodaļā īsumā iepazīstināts ar Sūtījumu direktīvas mērķiem, tās galvenajiem noteikumiem un ieguvumiem, kurus tā aizsardzības sektorā var sniegt Eiropas MVU.

2. NODAĻA

Šajā nodaļā uzmanība ir vērsta uz Sūtījumu direktīvas licencēšanas sistēmu, un tajā ir sniegti skaidrojumi par atbrīvojumiem un dažādiem licenču veidiem (vispārīgās, globālās un atsevišķās licences). Tajā ir sniegti arī praktiski piemēri un izklāstīta sistemātiska procedūra drošai un ātrai aizsardzības aprīkojuma sūtīšanai.

3. NODAĻA

Šajā nodaļā ir atspoguļotas ar Sūtījumu direktīvu ieviestās sertifikācijas sistēmas sniegtās priekšrocības, kā arī praktiski padomi par uzņēmuma sertifikāciju. Turklāt tajā lasāmi arī ieteikumi par to, kā aizsardzības aprīkojuma saņēmējs var izveidot veiksmīgu un uzticamu iekšējās atbilstības sistēmu.

4. NODAĻA

Šajā nodaļā ir sniegts tiešsaistes rīku un resursu saraksts ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtīšanai.

1. IEPAZĪŠANĀS AR SŪTĪJUMU DIREKTĪVU

1.1. EIROPAS AIZSARDZĪBAS TIRGUS

Unikālu un atšķirīgu no citiem komerciāliem tirgiem aizsardzības tirgu padara vairāki aspekti. Tie ir šādi: a) aizsardzības aprīkojuma galaklienti ir valdības; b) ar aizsardzību saistītajiem ražojumiem piemīt sensitīvs raksturs; c) pastāv specifiski valstu noteikumi par klasificētas informācijas apstrādi un d) pastāv militāro tehnoloģiju un aprīkojuma eksporta kontroles noteikumi. Šī iemesla dēļ aizsardzības aprīkojuma pārvietošana pāri robežām, pat starp Eiropas valstīm, ir pakļauta licencēšanas prasībām.

Līdz 2009. gadam nebija vienotu Eiropas licencēšanas noteikumu par aizsardzības aprīkojuma pārvietošanu starp Eiropas valstīm. Pirms Sūtījumu direktīvas pieņemšanas

2009. gadā uz Eiropas aizsardzības rūpniecību bija attiecināmi atsevišķu valstu noteikumi, un katrai Eiropas valstij bija pašai savs eksporta kontroles režīms, kas primāri bija paredzēts, lai kontrolētu riskus, kas ir saistīti ar militārā aprīkojuma eksportu uz valstīm, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis. Process, saskaņā ar kuru piešķīra vai atteica licenci sūtījumiem starp Eiropas valstīm, pamatā bija tāds pats kā eksportam uz citām valstīm, un tas nozīmēja, ka Eiropas uzņēmumi nevarēja pilnībā baudīt Eiropas Savienības iekšējais tirgus sniegtās priekšrocības. Sūtījumu direktīva likvidē šķēršļus aizsardzības aprīkojuma pārvietošanai starp Eiropas valstīm, tāpēc tā ir svarīga funkcionāla Eiropas iekšējā aizsardzība aprīkojuma tirgus izveidošanai.

1.2. SŪTĪJUMU DIREKTĪVAS GALVENIE PUNKTI

Sūtījumu direktīva attiecas uz aizsardzības aprīkojuma pārvietošanu (sūtīšanu) starp divām Eiropas valstīm. Tā neattiecas uz aizsardzības aprīkojuma eksportu no Eiropas valsts uz valsti, kas nav Eiropas Savienības valsts, Norvēģija un Islande.

Sūtījumu direktīva vienkāršo noteikumus un samazina administratīvo slogu, saglabājot noteikta līmeņa kontroli pār tādu ražojumu pārrobežu pārvietošanu Eiropā, kas saistīti ar aizsardzību.

Direktīvas mērķis ir veicināt un paātrināt aizsardzības aprīkojuma pārvietošanu visā Eiropā, lai stiprinātu piegādes drošību un Eiropas rūpniecības konkurētspēju.

Ģeogrāfiskā darbības joma. Sūtījumu direktīva attiecas uz Eiropas Savienības 27 dalībvalstīm² un vēl divām Eiropas Ekonomikas zonas valstīm — Norvēģiju un Islandi³. Minētās 29 valstis šajā rokasgrāmatā tiek dēvētas par “Eiropas valstīm”⁴.

2 Austrija, Beļģija, Bulgārija, Čehija, Dānija, Francija, Grieķija, Horvātija, Igaunija, Itālija, Īrija, Kipra, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija, Zviedrija.

3 Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) veido 27 Eiropas Savienības dalībvalstis, kā arī Islande, Norvēģija un Lihtenšteina. Tā cenšas stiprināt šo valstu savstarpējās tirdzniecības un ekonomiskās attiecības. Sūtījumu direktīva neattiecas uz Lihtenšteinu.

4 Pamatojoties uz Eiropas Savienības un Apvienotās Karalistes noslēgto Protokolu par Īriju/ Ziemeļīriju, Sūtījumu direktīva joprojām attiecas arī uz Apvienoto Karalisti, un Apvienotajā Karalistē attiecībā uz Ziemeļīriju.

Sūtījumu direktīvas galvenie noteikumi un rīki sniedz ieguvumus piegādātājiem un saņēmējiem ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumos ES teritorijā.

Vienkāršota licencēšanas sistēma, kurā ir ietverti atbrīvojumi no licences, vispārīgās sūtījumu licences un globālās sūtījumu licences.

Pāreja no priekškontroles uz pēckontroli, ko valsts iestādes attiecina uz vispārīgajām sūtījumu licencēm.

Aizsardzības nozares uzņēmumu sertificēšanas sistēma, kuras mērķis ir nodrošināt valstu valdību savstarpējo uzticēšanos un atbilstību eksporta kontroles noteikumiem.

2. LICENCĒŠANAS SISTĒMA

2.1. ATBRĪVOJUMU UN LICENČU PĀRSKATS

Saskaņā ar Sūtījumu direktīvu uzņēmumam, kurš vēlas sūtīt aizsardzības aprīkojumu no vienas Eiropas valsts uz otru, pirms sūtīšanas ir nepieciešams saņemt atļauju — licenci — no tās Eiropas valsts iestādēm, no kuras ražojums tiks sūtīts. Tomēr Sūtījumu direktīva noteiktos apstākļos atļauj Eiropas valstīm atbrīvot noteikta veida sūtījumus no prasības saņemt licenci. Turklāt papildus tradicionālajām atsevišķajām sūtījumu licencēm direktīvā ir ieviestas vispārīgās sūtījumu licences un globālās sūtījumu licences.

SŪTĪJUMU DIREKTĪVAI ATBILSTOŠĀ LICENCĒŠANAS SISTĒMA

I. ATBRĪVOJUMI NO LICENCES

II. VISPĀRĪGĀS SŪTĪJUMU LICENCES

III. GLOBĀLĀS SŪTĪJUMU LICENCES

IV. ATSEVIŠKĀS SŪTĪJUMU LICENCES

I. ATBRĪVOJUMI NO LICENCES

No pienākuma saņemt iepriekšēju atļauju valstu valdības var atbrīvot šāda veida sūtījumus:

- kuru piegādātājs vai saņēmējs ir valsts struktūra vai bruņoto spēku vienība,
- ar kuriem Eiropas Savienība, Ziemeļatlantijas līguma organizācija (NATO), Starptautiskā atomenerģijas aģentūra (SAEA) vai cita starpvaldību organizācija veic piegādes savu funkciju izpildes nolūkā,
- sūtījums ir nepieciešams, īstenojot Eiropas valstu savstarpējās sadarbības programmas bruņojuma jomā,
- sūtījums ir saistīts ar humāno palīdzību dabas katastrofas gadījumā vai ir ziedojums ārkārtas situācijā,
- sūtījums ir nepieciešams remonta vai tehniskās apkopes veikšanai vai pēc remonta, vai izstādei, vai demonstrēšanai.

Lai iegūtu informāciju par esošajiem atbrīvojumiem, ir jāiepazīstas ar attiecīgo valstu valdību publikācijām vai jāvērsas pie atbilstošajām valsts iestādēm.

II. VISPĀRĪGĀS SŪTĪJUMU LICENCES

Ja Eiropas valsts uzskata, ka, pastāvot noteiktiem apstākļiem, noteiktu aizsardzības aprīkojuma veidu sūtīšana uz citām Eiropas valstīm nerada būtiskus riskus, tā šādu sūtījumu atļaušanai var pieņemt un publicēt vispārīgo sūtījumu licenci.

Vispārīgā sūtījumu licence ietver noteiktus aizsardzības aprīkojuma veidus. Tā ļauj visiem šāda aprīkojuma piegādātājiem, kuri veic uzņēmējdarbību attiecīgajā valstī, veikt tiešus vairākkārtējus minētā aprīkojuma sūtījumus uz citām Eiropas valstīm un, ievērojot konkrētus nosacījumus, nepieņemt īpašas atļaujas saņemšanai. Vispārīgajā sūtījumu licencē izvirzītie nosacījumi var attiekties ne tikai uz licencē ietvertajiem ražojumu veidiem, bet arī uz valstīm, uz kurām ražojumi, pamatojoties uz licenci, var tikt sūtīti, sūtījumu nolūku (piemēram, tehniskā apkope, demonstrēšana) vai produktu saņēmējiem (piemēram, bruņotie spēki vai līgumslēdzējas iestādes).

Piemēram, attiecīgās Eiropas valsts iestādes var publicēt vispārīgo sūtījumu licenci, kas ļauj jebkurai juridiskai personai, kas veic uzņēmējdarbību šajā valstī, nosūtīt dažādus ražojumu veidus (piemēram, noteiktus elektroniskā aprīkojuma veidus, noteiktas militāro gaisa kuģu vai kuģu apakšsistēmas) uz jebkuru citu Eiropas valsti tehniskās apkopes nolūkā ar nosacījumu, ka preces atpakaļ tiek nosūtītas sešu mēnešu laikā un ka kompetentās iestādes par sūtījumu ir informētas.

Sūtījumu direktīva visām Eiropas valstīm nosaka prasību publicēt vispārīgās sūtījumu licences, kas aptver vismaz četrus tālāk norādītos situāciju veidus:

- saņēmējs ir Eiropas valsts bruņoto spēku vienība vai līgumslēdzēja iestāde, kura iepirkumu veic ekskluzīvām šo bruņoto spēku vajadzībām,
- saņēmējs ir sertificēts uzņēmums (sk. šīs rokasgrāmatas III nodaļu),
- sūtīšanu veic demonstrēšanas, novērtēšanas vai izstādīšanas vajadzībām,
- sūtījumu veic tehniskās apkopes un remonta veikšanas nolūkā, ja saņēmējs ir ar aizsardzību saistīto ražojumu sākotnējais piegādātājs.

Valstu valdības var brīvi lemt par to, kurus ražojumu veidus tās iekļauj katrā no šīm vispārīgajām licencēm, un vēl plašāk — par to, kādus nosacījumus tās ar šīm licencēm saista.

Eiropas valstīm ir tiesības publicēt arī vispārīgās sūtījumu papildu licences, kas nepieder pie Sūtījumu direktīvas noteiktajiem četriem veidiem.

Pirms sūtījuma uzņēmumiem ir ieteicams ielūkoties:

- attiecīgo valstu kompetento iestāžu tīmekļa vietnēs,
- sertificēto uzņēmumu reģistrā *CERTIDER*, kas ir publicēts [Eiropas Komisijas tīmekļa vietnē](#), kur ir pieejama arī informācija par Eiropas valstu publicētajām vispārīgajām sūtījumu licencēm,
- šīs rokasgrāmatas 4. nodaļā.

VISPĀRĪGAJAI SŪTĪJUMU LICENCEI IR ŠĀDI NOTEIKUMI UN NOSACĪJUMI

Paziņojums pirms
licences pirmās
izmantošanas

Atļauto preču
veidi

Informācija par
saņēmēju
reeksporta
nosacījumiem

Ziņošanas
prasības

Valstu valdības
var pievienot
papildu prasības

VISPĀRĪGĀS SŪTĪJUMU LICENCES SNIEDZ IEVĒROJAMUS VIENKĀRŠOJUMUS:

- ja plānotais sūtījums atbilst visiem vispārīgās sūtījumu licences nosacījumiem, uzņēmums var veikt sūtījumu, **nepieprasot īpašu atļauju**,
- vispārīgās sūtījumu licences ir pieejamas visiem attiecīgās Eiropas valsts uzņēmumiem, ja tie atbilst attiecīgajiem vispārīgās sūtījumu licences nosacījumiem,
- pēc paziņojuma par savu nodomu pirmo reizi izmantot vispārīgo sūtījumu licenci uzņēmumi var veikt tik daudz sūtījumu, cik nepieciešams, ievērojot šajā licencē paredzētos nosacījumus.

III. GLOBĀLĀS SŪTĪJUMU LICENCES

Globālā sūtījumu licence ļauj attiecīgajam piegādātājam 3 gadus veikt vairākus sūtījumus uz dažādām Eiropas valstīm, sūtot noteiktus preču veidus noteiktiem saņēmējiem. Katra globālā sūtījumu licence definē darbības jomu attiecībā uz:

- licencē ietvertajām preču kategorijām,
- apstiprinātajiem saņēmējiem vai saņēmēju kategorijām.

Valsts iestāžu kompetencē ir izvirzīt nosacījumus, saskaņā ar kuriem sūtīšanu var atļaut ar globālo, nevis atsevišķo sūtījumu licenci (sūtījumiem, uz kuriem neattiecas vispārīgās sūtījumu licences).

Kādam nolūkam MVU var izmantot globālās sūtījumu licences?

Globālās sūtījumu licences ir īpaši piemērotas līgumattiecībās, kas paredz regulāru komerciālu preču plūsmu starp piegādātāju un saņēmēju.

Globālā sūtījumu licence ir spēkā 3 gadus, un to var pagarināt attiecīgā valsts iestāde.

IV. ATSEVIŠĶĀS SŪTĪJUMU LICENCES

Atsevišķā sūtījumu licence ļauj veikt vienu noteikta daudzuma konkrētu ražojumu sūtījumu, ko nosūta kā vienu vai vairākas kravas, uz vienu Eiropas valsti. Šādu licenci izmanto visos gadījumos, kuros nevar izmantot atbrīvojumu no licences, vispārīgās sūtījumu licences un globālās sūtījumu licences. Atsevišķiem piegādātājiem katram sūtījumam ir jāpieprasa licence savām kompetentajām iestādēm, norādot nosūtāmo ražojumu daudzumu un saņēmējam nosūtāmo kravu skaitu. Atsevišķās sūtījumu licences nosaka īpašus piegādātājam saistošus noteikumus un nosacījumus. Valsts iestādes var nolemt, ka sūtījumiem noteiktos apstākļos ir nepieciešama atsevišķā (nevis vispārīgā vai globālā) licence.

Licences pieprasījums attiecas **tikai uz vienu sūtījumu.**

Tas ir vajadzīgs **dalībvalsts būtisko drošības interešu aizsardzībai vai sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ.**

Tas ir vajadzīgs dalībvalstu starptautisko pienākumu un saistību izpildei.

Ir nopietni iemesli uzskatīt, ka **piegādātājs nespēs izpildīt visus noteikumus un nosacījumus**, kas nepieciešami, lai tam piešķirtu globālo sūtījumu licenci.

2.2. VISPĀRĪGĀS SŪTĪJUMU LICENCES: PRAKTISKS PIEMĒRS

Turpmāk aplūkots praktiskais piemērs sniedz MVU vienkāršu un pakāpenisku procedūru preces sūtīšanai, izmantojot vispārīgo sūtījumu licenci.

PRAKTISKS PROCEDŪRAS PIEMĒRS SASKAŅĀ AR SŪTĪJUMU DIREKTĪVU

PRECE: ģipša izstrādāta mehāniska raķetes daļa

SŪTĪTĀJS: Igaunija

SAŅĒMĒJS: Īrija (galīgais izmantojums / galīgais izmantotājs). Saņēmējs var būt:

- A.** bruņoto spēku vienība;
- B.** sertificēts uzņēmums;
- C.** nesertificēts saņēmējs (nav bruņoto spēku vienība).

- **1. DARBĪBA:** preces klasificēšana
- **2. DARBĪBA:** atbilstošās licences atrašana
- **3. DARBĪBA:** paziņošana pirms sūtīšanas
- **4. DARBĪBA:** sūtīšana

1. DARBĪBA: PRECES KLASIFICĒŠANA

Pajautājiet sev: vai Sūtījumu direktīva attiecas uz preci, kuru vēlos nosūtīt?

Pārbaudiet **ar aizsardzību saistīto ražojumu sarakstu**, kas ir pieejams Sūtījumu direktīvas pielikumā (kā iekļauts jūsu valsts tiesību aktos). Šābu gadījumā ir iespējams sazināties ar savas valsts kompetento iestādi.

SVARĪGI! Sarakstu atjaunina apmēram reizi gadā.

Jāņem vērā, ka pastāv sarežģīti gadījumi: pat ja prece, kuru vēlaties sūtīt, ir tikai neliela mehāniska vai elektroniska sastāvdaļa, tā joprojām var būt “ģipša izstrādāta” vai “pielāgota militārām vajadzībām”, tāpēc to kontrolē saskaņā ar Sūtījumu direktīvu.

- Rezultāts: šajā piemērā preci KONTROLĒ saskaņā ar Militāro preču sarakstu *ML4 (Military List — ML)*, kas ir iekļauts Sūtījumu direktīvas pielikumā.
- Ir jāatceras, ka klasifikācija ir ģipša svarīga darbība, jo tā nodrošina iespēju pārbaudīt, vai nosūtāmā prece:
 1. ir prece, kurai piemēro atbrīvojumu no licences;
 2. ir prece, kurai var izmantot vispārīgās sūtījumu licences / globālās sūtījumu licences, vai tai ir nepieciešama atsevišķa sūtījumu licence.

2. DARBĪBA: ATBILSTOŠĀS LICENCES ATRAŠANA

Pēc klasificēšanas ir jāuzdod jautājums: vai mana valsts (šajā piemērā — Igaunija) ir piešķirusi atbrīvojumu, kas ir piemērojams precei, kuru vēlos sūtīt, un paredzētajiem saņēmējiem?

Ja atbilde ir “jā”, sūtījumu var veikt.

Ja atbilde ir “nē”, ir jāuzdod jautājums:

vai mana valsts (šajā piemērā — Igaunija) ir piešķirusi vispārīgās sūtījumu licences, kas ir piemērojamas precēm, kuras vēlos sūtīt, un paredzētajiem saņēmējiem?

- A. Bruņotie spēki
- B. Sertificēts uzņēmums
- C. Šādiem nolūkiem:
 - a) izstādei un demonstrēšanai;
 - b) remontam un tehniskajai apkopei.
- Kompetento valsts iestāžu tīmekļa vietnē vai *CERTIDER* (sk. šīs rokasgrāmatas 4. nodaļu) pārbaudiet jūsu valsts publicēto attiecīgo vispārīgo sūtījumu licenču nosaukumu un/vai numuru.
- Attiecīgās vispārīgās sūtījumu licences, kuras ir izdevusi Igaunija (šīs rokasgrāmatas sagatavošanas brīdī), ir šādas:
 - a) vispārīgās sūtījumu licences bruņotajiem spēkiem: var izmantot saņēmējam A (bruņotie spēki);
 - b) vispārīgās sūtījumu licences sertificētiem uzņēmumiem: var izmantot saņēmējam B (sertificēts uzņēmums);
 - c) saņēmējam C (nav sertificēts) ir nepieciešama atsevišķā (vai globālā) sūtījumu licence.

3. DARBĪBA: PAZIŅOŠANA PIRMS SŪTĪŠANAS

Ja vēlaties izmantot vispārīgo sūtījumu licenci pirmo reizi, **vispirms par savu nodomu jums ir jāpaziņo valsts kompetentajām iestādēm.**

Paziņošana pirms vispārīgās sūtījumu licences pirmās izmantošanas reizes ietilpst šo licenču noteikumos un nosacījumos. Lai pārliecinātos par procedūru, konsultējieties ar valsts kompetento iestādi.

- Pēc paziņošanas jūsu uzņēmums ir gatavs sūtīt preces, nav nepieciešams gaidīt īpašu atļauju.

4. DARBĪBA: SŪTĪJUMS

Pēc paziņošanas par vispārīgās sūtījumu licences pirmo izmantošanas reizi varat sākt sūtīšanu.

Pievienojiet sūtīšanas dokumentus ar attiecīgo informāciju saņēmējam par militāro preču sarakstu (*ML*), kurā prece ir iekļauta (šajā gadījumā *ML4*):

- izmantotā sūtījumu licence — vispārīgā vai atsevišķā/globālā sūtījumu licence (nosaukums un numurs) vai licences kopija,
- ievērojamie reeksporta ierobežojumi (ja piemērojami).

2.3. GLOBĀLĀS SŪTĪJUMU LICENCES. SŪTĪŠANAS PROCEDŪRA

Turpmāk ir atspoguļota pakāpenisku darbību procedūra globālās sūtījumu licences saņemšanai un tās pirmajai izmantošanas reizei.

Katra valsts iestāde definē pieteikuma iesniegšanas prasības. Šī iemesla dēļ konsultējieties ar savas valsts kompetento iestādi, lai pārliecinātos par atbilstošajām procedūrām.

1. DARBĪBA: PRECES KLASIFICĒŠANA

Pajautājiet sev: vai Sūtījumu direktīva attiecas uz precī, kuru vēlos nosūtīt? Šī darbība ir identiska pirmajai darbībai, kas ir aprakstīta 2.2. iedaļā.

2. DARBĪBA: ATBILSTOŠĀS LICENCES ATRAŠANA

Pēc klasificēšanas ir jāuzdod jautājums: vai mana valsts ir piešķirusi atbrīvojumu no licences, kurš ir piemērojams precei, kuru vēlos sūtīt, un paredzētajiem saņēmējiem?

Ja atbilde ir “jā”, sūtījumu var veikt.

Ja atbilde ir “nē”, ir jāuzdod jautājums: **Vai mana valsts ir piešķirusi vispārīgo sūtījumu licenci, kas ir piemērojama precei, kuru es vēlos sūtīt, un paredzētajiem saņēmējiem?**

- Ja atbilde ir **“jā”**, globālās sūtījumu licences vietā apsveriet iespēju izmantot vispārīgo sūtījumu licenci. Šādā veidā jums nav jāpiesakās uz īpašu atļauju, bet gan vienkārši jāpaziņo attiecīgajām iestādēm par pirmo vispārīgās sūtījumu licences izmantošanu.
- Ja atbilde ir **“nē”**, veiciet nākamo darbību, piesakoties licencei.

3. DARBĪBA: PIETEIKŠANĀS LICENCEI

Jums ir jāpiesakās globālās sūtījumu licences saņemšanai no savas valsts kompetentajām iestādēm.

Sazinieties ar jūsu valsts kompetentajām iestādēm, lai uzzinātu par pieteikuma iesniegšanas procesu jūsu valstī. Izmantojot globālo sūtījumu licenci, ir iespējams sūtīt preces vienam vai vairākiem saņēmējiem, kas uzskaitīti licencē, kurā ir norādītas arī licencē ietvertās preces vai preču veidi.

Globālās sūtījumu licences ir spēkā 3 gadus, un tās ir atjaunojamas.

4. DARBĪBA: SŪTĪJUMS

Pēc globālās sūtījumu licences saņemšanas varat sākt sūtīšanu. Saņēmēja vajadzībām pievienojiet sūtījuma dokumentus ar informāciju par:

- militāro preču sarakstu (ML), kurā ir ietverta Sūtījumu direktīvas pielikumā uzskaitītā prece,
- izmantoto globālo sūtījumu licenci (nosaukums un numurs) vai licences kopiju,
- ievērojamajiem reeksporta ierobežojumiem (ja piemērojami).

3. CERTIFICĒŠANAS SISTĒMA

3.1. KAS IR CERTIFICĒŠANA, UN KĀ TĀ NOTIEK?

Sertificēšanas sistēma ir tieši saistīta ar vispārīgo sūtījumu licenču izmantošanu tiem saņēmējiem, kas ir sertificēti uzņēmumi.

Sertificēšana ir oficiāls atzinums par sūtīto aizsardzības preču saņemšanā uzņēmuma uzticamību; sertificēšanu nodrošina valsts iestādes tajā Eiropas valstī, kurā uzņēmums veic uzņēmējdarbību. Tāpēc “saņēmēja valsts” piešķirtu sertifikātu izmanto, lai saņemtu ar aizsardzību saistītos ražojumus, kas ir iegūti saskaņā ar vispārīgo sūtījumu licenci, kuru ir piešķīrusi “izcelsmes valsts”.

KĀPĒC UZŅĒMUMAM IR JĀAPLIECINA SAVA UZTICAMĪBA CERTIFICĒŠANAS PROCESĀ?

Sūtījumu direktīvā noteikts, ka, lai arī atsevišķajai sūtījumu licencei ir nepieciešama specifiska dokumentācija par galīgo izmantotāju / galīgo izmantojumu un saņēmēja apņemšanos ievērot reeksporta ierobežojumus, valsts iestādes vispārīgo sūtījumu licenču lietotājus no šīm ar dokumentāciju saistītajām prasībām var arī atbrīvot.

Šo iemeslu dēļ atbilstīgajiem uzņēmumiem ir jāpierāda to **uzticamība** un jo īpaši jāgarantē, ka tie ievēros visus reeksporta ierobežojumus, kas noteikti saskaņā ar attiecīgo vispārīgo sūtījumu licenci.

Sertificēšana ir īpaši paredzēta tam, lai novērstu situācijas, ka vispārīgās sūtījumu licences tiek ļaunprātīgi izmantotas aizliegtam vai atteiktam reeksportam.

SERTIFIKĀTU UZŅĒMUMAM PIEŠĶIR, PAMATOJOTIES UZ TURPMĀK MINĒTAJIEM KRITĒRIJIEM UN ELEMENTIEM.

Apliecināta pieredze aizsardzības jomā, jo īpaši ņemot vērā to, kā attiecīgais uzņēmums iepriekš ievērojis reeksporta ierobežojumus.

Atbilstoša rūpnieciska darbība ar aizsardzību saistīta aprīkojuma jomā, jo īpaši spēja integrēt sistēmas vai apakšsistēmas.

Augstākā līmeņa vadošā darbinieka norīkošana par personīgi atbildīgo par sūtījumiem un eksportu.

Uzņēmuma rakstiska apņemšanās ievērot un īstenot visus nosacījumus saistībā ar visu saņemto ražojumu galīgo izmantojumu un eksportu.

Uzņēmuma rakstiska apņemšanās pēc pieprasījuma sniegt kompetentajām iestādēm sīku informāciju par visu to eksportēto ražojumu galīgajiem izmantotājiem vai galīgo izmantojumu, kurus tas saskaņā ar sūtījumu licenci ir nosūtījis vai saņēmis no citas Eiropas valsts.

Apraksts par iekšējo atbilstības programmu vai sūtījumu un eksporta pārvaldības sistēmu, kas ir ieviesta uzņēmumā.

Katra Eiropas valsts izveido sertificēšanas pārvaldības procedūras.

Ar 2011. gada lēmumu par sertificēšanu Eiropas Komisija ierosināja minimālos standartus sertificēšanas sistēmas saskaņošanai visā Eiropā, pamatojoties uz labāko praksi. Tajā ir ietverts saraksts ar labākās prakses ieteikumiem par iekšējām atbilstības programmām, ar kurām ir iespējams iepazīties.

KĀDĒĻ IZMANTOT IETEIKUMU PAR SERTIFICĒŠANU?

- Tajā ir sniegtas sertificēšanas kritērijiem paredzētas papildu pamatnostādnes, kas palīdz izvērtēt, vai jūsu uzņēmumam ir tiesības sertificēties.
- Pielikumā ir iekļauts ieteikto jautājumu/pamatnostādņu saraksts, kuru uzņēmums var izmantot, lai aprakstītu (un iestādes nolūkā izvērtēt) iekšējās atbilstības programmas.

3.2. KĀDĒĻ, SERTIFICĒT SAVU UZŅĒMUMU?

Kļūšana par sertificētu uzņēmumu var uzlabot jūsu uzņēmējdarbību.

Iespēja saņemt ātras un drošas piegādes, izmantojot vispārīgās sūtījumu licences.

Uzticama uzņēmuma reputācijas veidošana darbā ar aizsardzības aprīkojumu.

Izveidota sistēma, kas nodrošina atbilstību eksporta kontroles likumiem.

3.3. SERTIFICĒŠANAS PROCESS PRAKSĒ

1. DARBĪBA: VAI JŪSU UZŅĒMUMS IR TIESĪGS SERTIFICĒTIES?

- Iepazīstieties ar valsts iestāžu tīmekļa vietnēs sniegto informāciju, lai novērtētu, vai jūsu uzņēmums atbilst kritērijiem un prasībām (arī šīs rokasgrāmatas 4. nodaļā).
- Ja jūsu uzņēmums atbilst visām prasībām, pieprasiet dokumentāciju iesniegšanai jūsu kompetentajās iestādēs.

2. DARBĪBA : KĀ SERTIFICĒT UZŅĒMUMU?

- Iesniedziet dokumentāciju.
- Kad dokumenti būs iesniegti, kompetentās iestādes rīkosies tālāk. Tiks veikta rūpīga jūsu uzņēmuma pārbaude.
- Pēc tam jūsu uzņēmumu varēs sertificēt.

3. DARBĪBA: JŪSU UZŅĒMUMS IR CERTIFICĒTS. KAS NOTIKS TĀLĀK?

Pēc sertificēšanas jūsu uzņēmums var **saņemt** aizsardzības aprīkojumu no citiem Eiropas piegādātājiem, pamatojoties uz **vispārīgajām sūtījumu licencēm, kurās ir izdevušas citas Eiropas valstis sūtījumiem sertificētiem uzņēmumiem.**

- Jūsu uzņēmums ir iekļauts *CERTIDER* sarakstā.
- Pārbaudiet sertifikāta derīguma termiņu jūsu valstī.
- Sertifikāta derīguma termiņš nevar pārsniegt 5 gadus, un tas tiek pakļauts atbilstības pārskatam, kuru kompetentās iestādes veic pēc 3 gadiem.
- Sk. 4. nodaļu par *CERTIDER* un sertificēšanas sistēmas atjauninājumiem.

4. DARBĪBA: KĀDI IR CERTIFICĒTA UZŅĒMUMA PIENĀKUMI?

- Tam ir jāievēro sūtījumu un eksporta kontroles likumi un licences.
- Jo īpaši tam ir jāievēro eksporta un atkārtotu sūtījumu ierobežojumi, kas noteikti attiecīgajās vispārīgajās sūtījumu licencēs.
- Tam ir jāieceļ īpašs eksporta kontroles darbinieks, kas valsts līmenī darbojas kā kontaktpunkts un kuru atzīst valsts kompetentās iestādes.

Šajā tabulā ir norādītas dažādas lomas, kādas pastāv uzņēmuma eksporta kontroles organizācijas pārvaldībā.

UZTICAMA UN VEIKSMĪGA EKSPORTA KONTROLES ORGANIZĀCIJA

Eksporta kontroles darbinieks

(augstākā līmeņa vadošs darbinieks):

- ir atbildīgs par uzņēmuma eksporta kontroles sistēmas organizēšanu, īstenojot eksporta politikas pamatnostādnes,
- deleģē eksporta kontroles izpildi eksporta kontroles organizācijas vadītājam un viņa komandai (vispārējs noteikums).

Eksporta kontroles vadītājs:

- ir valsts kompetento iestāžu kontaktpersona,
- ražojumu kontroles klasifikācijai sadarbojas ar eksporta kontroles profesionāļu komandu un kompetentu izstrādes personālu,
- kopā ar komandu nodrošina atbilstību eksporta kontroles likumiem,
- kopā ar komandu meklē labāko iespējamo licenču paketi/risinājumu, lai garantētu drošu un nesarežģītu sūtīšanu/eksportu,
- var apturēt jebkuru sūtījumu/eksportu, kas ir pierādīti nelikumīgs, un šī darbinieka lēmumu var atcelt tikai augstākā līmeņa vadošs darbinieks (vai eksporta kontroles darbinieks).

Eksporta kontroles pamatnostādnes

- aprakstītas atbildības jomas un eksporta kontroles procedūras.

4. LIETDERĪGI RĪKI UN RESURSI

4.1. CERTIDER TĪMEKĻA VIETNE

Oficiālā tiešsaistes datubāze, kurā ir ietverts:

- sertificēto uzņēmumu (un ar tiem saistīto sertifikātu) saraksts,
- vispārīgās sūtījumu licences,
- valstu tiesību akti par sertificēšanu un ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumiem,
- Sūtījumu direktīvā ietverto ražojumu saraksts,
- saites uz valstu kompetento iestāžu tīmekļa vietnēm,
- meklēšanas funkcija.

4.2. ES TIESĪBU AKTI UN ATBILSTOŠIE POLITIKAS DOKUMENTI

- Sūtījumu Direktīva 2009/43/EK
- Eiropas aizsardzības rūpniecības politika
- Ar aizsardzību saistīti MVU Eiropas Savienībā

4.3. VALSTU KOMPETENTO IESTĀŽU TĪMEKĻA VIETNES

Sūtījumu direktīvas noteikumi ir iekļauti visu Eiropas valstu tiesību aktos.

MVU ir jāpaļaujas uz kompetento iestāžu ieteikumiem un valsts prasībām. Valstu kompetento iestāžu tīmekļa vietnēs jāietver informācija par šādiem aspektiem:

- šo iestāžu izsniegto vispārīgo sūtījumu licenču saraksts,
- ražojumi, kuri ir ietverti katrā vispārīgajā sūtījumu licencē, un citi attiecīgie nosacījumi,
- valsts tiesību aktos piešķirtie atbrīvojumi no licences,
- paziņošanas procedūra pirms pirmās vispārīgās sūtījumu licences izmantošanas reizes vai darbības, kuras jāveic, lai pieteiktos uz globālo/atsevišķo sūtījumu licenci,
- valsts līmenī pastāvošie sertificēšanas kritēriji un procedūra.

Valstu kompetento iestāžu tīmekļa vietnes ir norādītas turpmāk.

PIELIKUMS

KOMPETENTO IESTĀŽU TĪMEKLĀ VIETNES INFORMĀCIJAI PAR VALSTU SERTIFICĒŠANAS PAMATNOSTĀDNĒM

AUSTRIJA

Inneregenschaftliche
Verbringung von Militärgütern

BELĢIJA

BRUSSELS-CAP REG

39944 Moniteur belge_21062013_
belgisch staatsblad

FLEMISH REG

Certificaat van gecertificeerde
persoon

WALLON REG

Arrêté du Gouvernement wallon du
23 mai 2013

BULGĀRIJA

- Процедура и документи за
получаване на сертификати
- Defence-Related Products and Dual-
Use Items and Technologies Export
Control Act
- What is required for transfer of
defence related products to the
territory of Bulgaria?

ČEHIJA

Act No 38/1994 Sb, Certifikace of 30
June 2012 (In EN Certification)

DĀNIJA

- Certificering
- Order No. 691 of 27 June 2012 on
certification

FRANCIJA

- Arrêté relatif à la procédure
de certification des entreprises
souhaitant être destinataires de
produits liés à la défense
- Certification

GRIEĶIJA

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4028
Τρονολογήση διατάξεων του ν.
2168/1993

HORVĀTIJA

The Trade Control of Military Goods
and Non-Military Lethal Goods

IGAUNIJA

Strategic Goods Act

ĪRIJA

Art 15 End Use Certificate EUC
Military Products

ISLANDE

- Act on Control of Services and
Items that may have Strategic
Significance
- Form 1: Application for
authorisation for export of
controlled items
- Form 2: End-use certificate

ITĀLIJA

- Art 10-sexies Law 185/90
Regulation about the armament
licencing and controls
- Law 185/90 Implementing rules
about regulation on armament
licensing and controls

KIPRA

Έκδοση Αδειών Εισαγωγής /
Εξαγωγής

LATVIJA

- Par Vispārīgās sūtījuma licences
spēkā stāšanos
- Law on Strategic goods -
Stratēģiskās nozīmes preču aprites
likums

LIETUVA

- Lietuvos Respublikos strateginių
prekių kontrolės įstatymo pakeitimo
įstatymas
- Republic of Lithuania Law Amending
the Law on the Control of Strategic
Goods, 11 October 2011 No
XI-1616
- Resolution on the approval of the
licensing rules for export, import,
transit, brokering and intra-EU
transfer of strategic goods

LUKSEMBURGA

Article 9 de la loi du 28 juin 2012

NĪDERLANDE

Strategische goederen (vergunningen
voor in-, uit- en doorvoer)

NORVĒĢIJA

Sertifisering

POLIJA

The authority responsible for
certification in Poland, Internal
Security Agency

PORTUGĀLE

Law no. 37/2011, 22 June,
Articles no. 16 and 17, Section 3 –
Certification of defence enterprises

RUMĀNIJA

Ordin pentru aprobarea Normelor
metodologice de aplicare
a Ordonanței de urgență a
Guvernului nr. 158/1999 privind
regimul de control al exporturilor,
importurilor și altor operațiuni
cu produse militare, capitolul III:
Certificarea

SLOVĀKIJA

Zákon č. 392/2011 Z.z. o
obchodovaní s výrobkami
obrobného priemyslu a o zmene a
doplnení niektorých zákonov

SLOVĒNIJA

Decree on authorisations for the
production and trade in military
weapons and equipment and on
prior authorisation for the import,
export, transit and transfer of
defence equipment

SPĀNIJA

Guía del Operador Material de
Defensa: Empresas certificadas

SOMIJA

- Exports, transfer, transit and
brokerage of defence materiel
- Act on the export of defence
materiel 282/2012, chapter 5
- Puolustustarvikkeiden vienti, siirto,
kauttakuljetus ja välitys

UNGĀRIJA

Tanúsítás

VĀCIJA

- Allgemeine Informationen
- Zertifizierungsverfahren
- Antrag
- Fragebogen

ZVIEDRIJA

Certifiering som mottagare av
krigsmateriel

Kā sazināties ar ES

Klātienē

Visā Eiropas Savienībā ir simtiem *Europe Direct* informācijas centru. Sev tuvākā centra adresi varat atrast tīmekļa lapā https://europa.eu/european-union/contact_lv

Pa tālruni vai e-pastu

Europe Direct ir dienests, kas atbild uz jūsu jautājumiem par Eiropas Savienību. Ar šo dienestu varat sazināties šādi:

- pa bezmaksas tālruni: 00 800 6 7 8 9 10 11 (daži operatori par šiem zvaniem var iekasēt maksu);
- pa šādu parasto tālruņa numuru: +32 22999696;
- pa e-pastu, izmantojot šo tīmekļa lapu: https://europa.eu/european-union/contact_lv

Kā atrast informāciju par ES

Internetā

Informācija par Eiropas Savienību visās oficiālajās ES valodās ir pieejama portālā *Europa*: https://europa.eu/european-union/index_lv

ES publikācijas

ES bezmaksas un maksas publikācijas varat lejupielādēt vai pasūtīt šeit: <https://op.europa.eu/lv/publications>.

Vairākus bezmaksas publikāciju eksemplārus varat saņemt, sazinoties ar *Europe Direct* vai tuvāko informācijas centru (sk. https://europa.eu/european-union/contact_lv).

ES tiesību akti un ar tiem saistītie dokumenti

Ar visu ES juridisko informāciju, arī kopš 1951. gada pieņemtajiem ES tiesību aktiem visās oficiālajās valodās, varat iepazīties vietnē *EUR-Lex*: <https://eur-lex.europa.eu>

ES atvērtie dati

ES Atvērto datu portāls (<https://data.europa.eu/euodp/lv>) dod piekļuvi ES datu kopām. Datus var lejupielādēt un bez maksas izmantot kā komerciāliem, tā nekomerciāliem mērķiem.

https://ec.europa.eu/defence-industry-space/eu-defence-industry/eu-transfers-defence-related-products_en

CERTIDER website
<https://webgate.ec.europa.eu/certider/public/welcome>

@defis_eu

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

ISBN 978-92-76-43451-1